Observatoriulu ese de doue ori in septemana, mercurea si sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singuratici se dau càte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce Inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare càte 7 cr., la adou'a si a trei'a càte 6 cr. v. a. si preste acea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiiu.

Nr. 59. Sibiiu, 25/6 Augustu 1879. **Anulu II.**

Discursulu

prin care domnulu vice-presiedinte, consiliariulu de curte Jacobu Bologa deschise siedintiele adunarei generale ale Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tienuta in 22/3 Augustu a. c. la Sighisiór'a.

„Stralucita adunare!

Onorabililoru Domni si stimabililoru frati!!

Istori'a nóstra, a romaniloru din acestea parti, atàtu cea scrisa — cum s'a potutu ea scrie, — càtu si cea transplantata prin traditiuni din generatiune in generatiune, coprinde in sine amarulu adeveru nedisputaveru, cà pentru mosi de stramosii nostrii, pentru parintii nostrii, ba chiaru si pentru multi dintre noi cei mai vechi, numai si singuru unu locu a esistatu, in care s'au potutu ei si ne amu potutu noi aduná.

In decursu de multi secoli numai dulcea nóstra maica biserica cu partea sa intregitóre, cu preamodest'a ei fiica, cu scóla, a servitu neamului nostru de locu alu conveniriloru si alu consultariloru lui asupra progressarei sale in cultura. Dar' mai in toti acei secoli numai tolerata fiindu mam'a, trebuia se tanjasca, se langediésca si fraged'a ei fiica. Prin cuvinte de mama cá acestea: „estote perfecti sicut et pater vester coelestis perfectus est“ ne indemná ea, ce e dreptu, cu doiosi'a si cu totu adinsulu, cá se ne perfectionamu, precum e perfectu si Tatalu nostru celu din ceriu, dar' incatusiata cum erá, si avisata, a se ingrigi numai de salutea sufleteloru crestine, nu se potù ocupá singura de omnilaterala cultivare a fiiloru sei; éra fiic'a mentionata nu o potù provisioná macaru cu acelea midiulóce, care sunt absolutu necessare spre a face possibila si a produce o asemenea perfectionare, pentru cà chiar' si ei i lipsea multe, fórte multe din celea ce se cereau spre intarirea si prosperarea sa propria.

De vre'o intr'unire afara de amintitulu locu, de vre'o reuniune, de vre'o asociatiune publica romanésca, prin care se fia fostu permissu protoparintiloru nostrii, a se cultivá prin propriele loru poteri unite, nu potura ei sermanii nici macaru visá; ér' despre vreunu ajutoriu strainu, care li s'ar fi datu din vre'o parte órecare spre scopulu cultivarii poporului romanu, nu aflamu nici o amintire; nici o urma in istori'a acelor'a. Nu ajutati, dar' — daca nu directu, celu putinu indirectu — fusera ei inpedecati in propasirea loru pe calea culturei.

N'are deci nici unu locu mirarea strainiloru, cà cum de n'au sporitu si romanii trecutului in cultura „pari-passu“ cu vecinii loru cei mai de aprópe!

N'are nici o indreptatire inputarea ce s'a facutu desu si se mai face inca protoparintiloru nostrii, pentru cà ei dóra n'ar fi ajunsu la acea culme a culturei, la carea s'au fostu inaltiatu altii!

Daca toti acesti altii se aflau sub conditiunile, in care se aflau tóte miscarile mosiloru si stramosiloru nostrii, si le faceau in multe directiuni chiar' inpossibilu progressulu in cultura, póte cá adi ar fi la loculu si la rondulu seu intrebarea: de se aru aflá acum successorii loru inaintati asemenea noue in cultura? si eu mai cà nu m'asiu incumetá, a respunde la ea afirmativu.

„Et facere et pati fortia romanorum est“.

Au patimitu si au suferitu pàna la estremitate romanii trecutului de inbrancitu inse ei n'au inbrancitu. Chiaru si in timpurile cele mai nepriincióse, sub inpregiurari de totu nefavoritóre, au strabatutu, daca nu toti, daca nu multi, celu putinu unii dintre ei in sanctuariulu sciintieloru, si le au respanditu apoi pe acestea castigate, dandu in modulu acesta cea mai eclatanta dovada despre aceea, cà in sinulu poporului romanu nu s'a stinsu nici odata simtiulu si atragerea càtra cultura.

Daca totusi nu s'a perfectionatu elu pe deplinu in mare si preste totu: nu fiii sei, ci inpregiurarile, in care au traitu acestia, au se pórte vin'a!

Asia cautandu indereptu la trecutu, si la nedelaturaverile pedeci, care se puneau sub durat'a lui crucisiu in calea progressarei romanesci in cultura, vomu potea dice ori si cui, cà pentru neajunsele ivite pe terenulu culturei poporului romanescu in timpurile trecute, nu merita stramosii, mosii si parintii nostrii nici o inputare.

Altcum stà lucrulu cu noi, domniloru si fratiloru!

Pe noi cei de acum si din viitoriu cu nemicu nu ne voru potea escusá copii, nepotii si stranepotii nostrii, ci dincontra ne voru condamná cu multa indreptatire, daca nu ne vomu face datorinti'a, lucrandu din respoteri la desvoltarea loru in tóte directiunile, si prin aceea la realisarea adeveratei loru fericiri, pentru cà alta e starea nóstra de acum, alte sunt inpregiurarile in care traimu noi, si — se speramu — cà inca si mai favoritóre voru fi acelea, in care voru trai successorii nostrii.

Acum doiós'a nóstra maica biserica dinpreuna cu partea ei intregitóre cu fiica sa scól'a, resufla cu multu mai liberu. Se afla organisata pe basa constitutionala si representativa. Dispune prin sine de sine, de toti ai sei, si de tóte ale sale. E mai binisioru provediuta atàtu materialmente, càtu si moralmente. Ea e acum in stare se ajute, si multiumita celoru ce o conducu si ajuta mai multu fiicei sale, scólei.

Acum scólele tuturoru si de tóte categoriile, mici si mari, ne stau deschise si noue Romaniloru.

Acum nime nu ne mai inpedeca in cultivarea sciintieloru de totu feliulu, si in inbraciosiarea industriei si a ori-carui ramu de comerciu si de castigu. Tinerii nostri se primescu cá elevi la tóte intreprinderile de categori'a celoru inmediatu amintite, si de catra maestrii, si intreprindietorii neromani.

Acum ne aflamu in positiune de a ajutá, daca nu pe toti, celu putinu pe acei tineri ai nostrii pusi pe óre-care cale a desvoltarii loru, carii au cea mai neaperata trebuintia de ajutoriulu altor'a.

Acum ne e permissu si noue a ne aduná; a ne intielege unulu cu altulu; a ne consultá asupra tuturoru intreprinderiloru de interesu atàtu comunu, càtu si particularin; a luá concluse si enuntiandune prin ele voi'a si nevoi'a si a le si realisá. Voiu se dicu, cà ne e permissu acum si noue, a formá intre marginile si cu observarea legei orice asociciatiune, orice reuniune, carea ne ar potea servi spre promovarea si consolidarea interesseloru romanesci, atàtu materiale, càtu si intelectuale.

Cine s'ar indoui càtu de putinu despre adeverulu inmediateloru mele afirmatiuni, caute la activitatea de pe terenulu nostru bisericescu, si la ajutórele, cu care spriginesce biseric'a pe fiic'a sa scól'a; caute la numerosii tineri romani, carii se afla in scólele de tóte categoriele, la messerii si la comerciu, si considere a'ujórele, ce primescu acestia din diverse parti; caute in fine la mai multe reuniuni romane, care esistu dejá in tiér'a nóstra, si cu deosebire la „Asociatiunea transilvana pentru lite-

Foisiór'a „Observatoriului“.

Venatoriulu romanu.

(Urmare.)

Amu mersu in alta góna.

„S'a incuiatu capr'a, D-nule!“ Asia se numesce candu canele urmaresce vre-o capra singuratica, capr'a de fric'a canelui se urca totu mai susu, totu mai susu, pana ajunge intr'unu verfu de piscu, unde canele nu o mai póte urmari, ci sta in locu, si uitandu-se in susu la capra, latra necontenitu.

Dupa acestu latratu cunoscu venatorii, cà capr'a s'a incuiatu. Unde se mai mérga n'are, se sara, nu póte, cà atunci e perduta. Siede, cá pe crucea bisericei si se uita la cane in josu, pocnindu cu peciorulu in pétra si fluerandu din candu in candu.

Acum se'ncinge o emulatiune intre venatori . . . toti isi arunca palariele, tiundrele si straitiele, numai cu flint'a in mana. Toti din tóte partile incepu a urcà in susu pe sghiabu, incungiura mai multe óre, intre cele mai mari pericole si greutati, candu in susu, candu in josu, pana se potu apropiá la distantia de o puscatura. Care sosesce mai iute si o pusca, acela e „eroulu dilei.“

Acestu nume'lu si merita, cà-ci de multe ori i aterna viati'a, cá de unu firu de peru.

Dupa truda si incordare nespusa cu vestmintele sferticate de teraituri, candu pe fóle, candu pe spate, cu manile si peciórele sangerande, a ajunsu judele celu d'antaiu intr'o apropiare de dóuedieci pasi de capra, fatia in fatia cu ea, pe altu sghiabu, cà-ci pe sghiabulu pe care stá tiapulu, nu s'a potutu urcá.

„Care sunteti p'aici? veniti unulu la mine. Nu mi se vede tiapulu, sta intre mine si intre tiapu unu sghiabu, unde nu potu petrunde.“

„Pune-te pe fóle, apuca-me cu ambe manele de camasia de dupa capu, slobozi-me la vale pe parete in josu, si me tiene in slava, dar' ai grija se nu me scapi. Se vedu eu odata in ce locu sta tiapulu, óre nu s'ar poté incungiurá de alta parte. Asia vedi! nu te teme; camasia nu se rupe . . . numai tiene vrasmasiu.“

„L'am vediutu! dar' trage-me indereptu, numai iute . . . apuca-me si tu, Sofróne, de peru . . . asia vedi, grabiti dupa olalta! Am scapatu! Pihá! uritu si gróznicu e acolo.“

„Dar', ce e jude?“

„Ce se fia! m'amu remasitu cu draculu.“

Erá se'mi punu capulu pentru tiapu si totu a scapatu, m'a zaritu si a saritu bata-lu se'lu bata, de sciu, cà nu se mai alege nimicu de elu.“

Am pornitu catra casa si ajunseramu la „strung'a dracului.“

„Cine va fi datu si la acestu locu numele de „strung'a dracului?“

„Nu sciu, dieu. Dar' de cumva n'ar fi botezata, apoi eu astadi totu acelu nume i asiu dá“, respunsei eu.

Erá o crepatura lunga intre doue sghiaburi, de vre-o doi stanjini de lata, afunda póte de o suta de stanjini.

„Dar' unde e puntea jude?“

„Et'o Domnule!“ aratandu pe unu bradu lungu, taiatu, ciungaritu de clómbe, si aruncatu preste prepasthia.

„Pe aici nu trecu! mai bine incungiuru o jumetate de di, o di intréga.“

„Dar' n'ai pe unde, Domnule!“

„De voiu cadé in prapasthi'a aceea, apoi, in dio'a inviarii, d'acolo nu voiu audi trambiti'a archangelului . . . voiu remané acolo uitatu.“

„Acuma vedu, cà treci Domnule. Se erti! dar' candu eram colo la parete, nu-ti venea a glumi. Ce e dreptu afara de D-ta, p'acolo, altu domnu inca n'a amblatu.“

„Erá siodu, acum e anulu“, continua judele, na venitu unu domnu de pe la Dobritinu aici. Candu a ajunsu la acestu locu si a vediutu, cà n'are incatrau, i s'a facutu reu, a ametitu. Bucuri'a nóstra, l'amu apucatu de capu si de peciére, si l'am trecutu, cá pe unu hoitu (cadavru). Daca s'a treditu, strigá cumplitu: nu trecu! nu trecu! ferésca-me Ddieu, nu trecu!

„Ce se mai treci! cà te-am trecutu noi.“

„Treci jude! se te vedu, cum treci“, disei eu.

„Éc' asia, Domnule.“ „Vina si indereptu! Sci, cà ve pismuescu si ve admiru, ce ómeni sunteti!“

„Noi, Domnule, trecemu p'aici cu tiapulu in spate. Dara, la paretele celu blastematu nu poti, esti bucurosu, cà treci singuru.“

„Na jude! multe au fostu ale dracului, mai fia si acésta. Trecemu cu ajutoriulu lui Ddieu!“ Am trecutu.

„Vedi, asia Domnule! candu mai venimu p'aici, vei trece, cá si noi.“

Nu i-am respunsu nimicu, dar' mie insumi mi-am sioptitu cu unu santu fioru: „Omule! nu ispiti Dieitatea.“

Am ajunsu in satu. Unu singuru cuventu n'am amintitu despre patiani'a mea inaintea muierei mele. Nu i asiu fi spusu pentru lumea acésta. Acestu unicu secretu l'am avutu inaintea ei sub tóta durat'a casatoriei mele. Si-ar' fi pierdutu odichn'a si increderea in seriositatea mea.

„Lauda Domnului, cà ai venitu in pace! Dar' cum e p'acolo?“ „Bine.“ *)

„Astadi, tóta dio'a, continua muierea mea, fàra se-mi pociu esplicá caus'a, m'a coprinsu o neodichn'a mare. M'am rugatu la Ddieu se te scutésca de totu pericolulu, apoi m'am liniscitu, convinsa fiindu, „cà la tine mintea predomnesce passiunea.“

„Dar' vino, siedi langa mine, se-ti istorisescu o minune. Sci de cate ori te-am intrebatu, se-mi esplici, cu ce asiu poté eu asemená passiunea ta pentru venatu?

---

*) 'Mi vine aminte classic'a poesia a bardului Romanimei, Alexandri: „Sergentulu“, candu ilu intréba Colonelulu rusu: „de unde vii straine?“ „tocma de la Plevn'a.“ „Da, cum e acolo?“ „Bine.“ Asia bine a fostu si in Carpati. Not'a autorului.

ratur'a poporului romanu," caute, dicu, la tóte acestea numai cu putina patrundere in lucru, si va trebui se recunósca si se marturissésca, cà de totu altumintrelea stamu noi astadi; cà sórtea nóstra ne e data acum in man'a nóstra, si cà noi trebue se ne folosimu de tóte midiulócele cele permisse, si de tóte ocasiunile spre inbunatatirea ei, daca voimu se evitamu inputari din partea succesoriloru nostii.

De aceea se studiamu pe langa altele cu tóta seriositatea si scopurile Asociatiunei, carea adi se represinta aici prin noi, membrii ei, si se cautamu a promová acelea din tóte poterile nóstre, convinsi fiindu, cà ajungendu odata acelea, ajungemu la adeverat'a fericire a intregului poporu romanescu.

La acestea eu mai adaogu: „Se lucramu „si se crutiamu, se muncimu si se grijimu."

Cu acestea convingeri salutu, domniloru si fratiloru! pe toti aceia carii au alergatu la loculu intr'uniriloru nóstre din acestu anu, cu celu mai cordialu „bine ati venitu fratiloru!" éra pe cei ce ne au primitu in midiuloculu loru cu atàta caldura fratiésca ii salutu cu celu mai caldurosu „bine v'amu aflatu fratiloru!" si comunicanduve cu multa parere de reu, cà illustrulu nostru presiedinte, d. Timoteiu Cipariu e inpedecatu a participá la lucrarile ce ne astépta, deschidu eu, in calitatea mea de vice-presiedinte, siedinti'a adunarei nóstre generale ordinarie a XVIII. si ve invitu la lucru.

Romani'a.

Revidiuirea constitutiunii.

Raportulu comitetului delegatiloru.

Domniloru deputati,

Comitetulu delegatiloru, alesu de sectiunile camerei pentru esaminarea proiectului de dispositiuni constitutionale, are onóre a ve supune — prin organulu subsemnatului, alesu raportoru in siedinti'a din 3 Iuliu 1879 — resultatulu desbateriloru, urmate atatu in sectiunile camerei, catu si in comitetulu delegatiloru.

Sectiunile camerei au avutu a studiá trei propuneri principale, privitóre la revidiuirea art. 7 din constitutiune, si a-nume:

a) Proiectulu elaboratu de maioritatea comissiunii de initiativa legislativa, presentatu prin raportorulu seu d-lu G. Marzescu;

b) Propunerea facuta de d-lu P. Carp in sinulu acelei comissiuni, pentru a se suprimá puru si simplu alineatulu din urma alu art. 7 din constitutiune;

c) Motiunea propusa in camera de 22 d-ni deputati, pentru a se declará, cà nu este locu de a se revidiui art. 7 din constitutiune.

Propunerea d-lui Carp si motiunea de nerevidiuire au fostu respinse in tóte sectiele, de catra cari nu s'a luatu in consideratiune de catu proiectulu maioritatii comissiunii de initiativa parlamentara.

La discussiunea pe alineate a acestui proiectu s'au admissu, fara modificare, alin. 1, 2, 3 si 4 de tóte sectiunile; alineatulu 5 a fostu modificatu numai de secti'a I, unde s'a admissu scutirea de stagiu pentru straiinii nascuti si crescuti in Romani'a si cari nu s'au bucuratu vr'o data de protectiune straina; alineatulu 6 s'a admissu nemodificatu numai din sectiele IV si V, pe candu celel-alte sectiuni au suprimatu din elu cuvintele „cu maioritate de doue treimi." Alineatele 7 si 8 au fostu primite, fara modificare, de tóte sectiunile, afara de secti'a III, care a modificatu alineatulu 7 in sensulu, cà dobandirea calitatii de Romanu se reguléza si de codulu civilu, si a suprimatu alineatulu 8. Alineatulu 9 s'a primitu fara modificare de patru sectiuni si cu mici modificari in trei sectiuni si anume: in sectiunea I s'a admissu amanarea aplicarii acestui alineatu pàna la espirarea conventiuniloru comerciale ce avemu cu unele poteri straine; in sectiunea II s'a admissu, cà strainii se fia inpedicati numai dela dobandirea, prin acte intre vii a inmobileloru rurale, éra in sectia VII s'a admissu cá restrictiunile alineatului 9 se nu se aplice la aceia cari avéu dreptulu de a cumpará inmobile rurale conformu legiloru anteriore. In secti'a III, s'a mai admissu unu alineatu aditionalu, tindiendu a inpedecá pe cei inpamenteniti de a ocupá functiuni si demnitati inalte in statu in timpu de 20 ani dela inpamentenire. In secti'a IV, s'a admissu asemenea unu alineatu aditionalu, prin care se recunósce calitatea de Romanu la acei straini, cari au servitu in armat'a romana termenulu regulamentaru, dela 1864 incóce, cu conditiune cà ei se declare, in timpu de unu anu, daca voru se beneficiedie de drepturile ce li se conferu prin acestu alineatu.

Intre amendamentele propuse in sectiuni, celu mai insemnatu este celu presentatu de d-lu Costinescu in comissiunea de initiativa parlamentara si care are coprinderea urmatóre:

„Prin esceptiune la dispositiele de mai susu si „numai pentru acésta un'a si singura data, corpurile „legiuitóre admitu la bucurarea drepturiloru de cetatiénu „romanu pe tóte persónele coprinse in list'a ce se va „votá de o data cu acestu articolu. List'a se va alcatui „pe basele urmatóre:"

„Se voru inscrie pe densa nominalu: a) Evreii „care au servitu in armata dela aplicarea legii de „recrutare din 1864 pàna astadi; b) Evreii care voru „fi possedendu o diploma universitara din tiéra sau care „voru fi dobanditu celu putinu o diploma de bacalau„reatu, in tóte scólele romane; c) Aceia care au facutu „o donatiune in valóre de celu pucinu 20,000 lei unei „institutiuni nationale de cultura sau bine-facere; e) „Aceia care au scrisu, in limb'a romana, o opera scienti„fica sau literara."

Acestu amendamentu, „la care a aderatu si gubernulu," a fostu propusu „in tóte sectiunile," inse elu a fostu „pretutindenii respinsu."

Din cele de mai susu, resulta, cà proiectulu maioritatii comissiunii de initiativa parlamentara a fostu admissu de tóte sectiele cu fórte mici modificari. Dupa terminarea acestei lucrari, sectiunile au procedatu la alegerea delegatiloru, care s'a terminatu la 28 Iuniu:

Sectiunea I a alesu cá delegatu pe d-lu Dimitrie Giani.

Sectiunea II a alesu cá delegatu pe d-lu Iónu Latiescu.

Sectiunea III a alesu cá delegatu pe d-lu George Vernescu.

Sectiunea IV a alesu cá delegatu pe d-lu Basile Conta.

Sectiunea V a alesu cá delegatu pe d-lu Nicolae Nicorescu.

Sectiunea VI a alesu cá delegatu pe d-lu colonelu D. Leca.

Sectiunea VII a alesu cá delegatu pe d-lu Mihailu Burileanu.

Comitetulu delegatiloru s'a constituitu, la 30 Iuniu 1879, subt presiedinti'a d-lui George Vernescu, candu a si inceputu lucrarile sale, care s'au continuatu in dio'a de 2 Iuliu si in aceia de 3 Iuliu, fatia fiindu gubernulu in tóte aceste lucrari, pàna la terminarea loru.

In urm'a propunerii subsemnatului, comitetulu delegatiloru a admissu, in antaia sa siedintia, cá mai antaiu se se pronuntia asupra cestiunii prealabile „daca este sau nu locu de a se revidiui art. 7 din constitutiune" si apoi, in casu de a se admite afirmativ'a, se procéda la esaminarea proiectului de lege destinatu a inlocui acelu articolu. Puindu-se in discussiune cestiunea prealabila, subsemnatulu, pentru considerantele coprinse in motiunea ce am presentatu camerei inpreuna cu alti 7 d-ni deputati, in siedinti'a din 18 Iuniu 1879, am facutu propunerea de a se declará „cà nu este locu càtu pentru acum, a se revidiui art. 7 din constitutiune." Acésta propunere a fostu respinsa cu maioritate de siése voturi.

In urm'a discussiunii generale, urmate in siedinti'a din 2 Iuliu, comitetulu delegatiloru a respinsu luarea in considerare a propunerii d-lui Carp si a admissu cu maioritate luarea in considerare a proiectului maioritatii comissiunii de initiativa parlamentara.

La desbaterea pe alineate a acestui proiectu, s'a propusu diferite amendamente, dintre cari cele mai multe fusesera propuse si respinse in sectiuni, inse mai tóte au fostu respinse si de maioritatea delegatiloru, admitienduse proiectulu maioritatii comissiunii de initiativa parlamentara numai cu urmatórele trei modificari:

1. Dupa alineatulu 5 s'a adusu unu nou alineatu propusu in sectia II de d. Cernatescu printr'unu amendamentu pe care, in comitetu si la insusitu d. G. Vernescu. Acestu nou alineata are coprinderea urmatóre: „asemenea voru poté fi scutiti de stagiulu de diece ani strainii nascuti si crescuti in tiéra, care nu se voru fi bucuratu vre-odata de o protectiune straina si care voru fi obtienutu bacalaureatulu in scólele romane."

La alineatulu 6, devenitu alu 7-lea, s'au suprimatu cuvintele „o maioritate de doue treimi" dupa propunerea d-lui Giani, care a reprodusu in comitetu amendamentulu propusu de d-sea in acestu sensu in sectiunea I.

3. La alineatulu celu din urm'a s'a facutu o simpla schimbare de redactiune dupa propunerea d-lui Nicorescu.

Cu aceste trei modificari, proiectulu s'a admissu in totalu cu maioritate de voturi, votandu pentru proiectu d-nii G. Vernescu, N. Nicorescu, M. Burileanu si subsemnatulu, éra contra proiectului d-nii col. D. Leca, D. Giani si I. Latiescu.

Amendamentele cari s'au propusu si cari s'au respinsu in comitetulu delegatiloru sunt urmatórele:

I. Amendamentulu subsemnatului, pentru a se determiná in modu restrictivu la inceputulu proiectului, casurile in cari insusirea de Romanu se capeta de plinu dreptu, casuri care sunt adi determinate de codulu civilu.

II. Amendamentulu d-lui Giani, pentru a se suprime din alineatulu 2 cuvintele „prin purtarea si faptele sale va dovedi cà este folositoru tierii."

III. Amendamentulu subsemnatului de a se adaoge la alineatulu 4 cuvintele „afara de cele de beuturi."

IV. Amendamentulu d-lui Giani de a se suprime din alineatulu 5 cuvintele „din parinti nascuti in tiéra" si „nici unii nici altii."

V. Amendamentulu d-lui Leca de a nu se cere in alineatulu 5 cá si parintii se fia nascuti in tiéra.

VI. Amendamentulu reprodusu mai susu alu d-lui Costinescu prin care se propune admiterea la cetatienia romana a cinci categorii de Evrei, nominativu desemnati intr'o lista. Acestu amendamentu, pe care si la insusitu d. col. Leca, a fostu respinsu si de maioritatea delegatiloru, pentru motivulu cà nu esiste in tiéra Romani Israeliti cari se póta pretinde simpl'a recunóscere a calitatii de cetatiénu, ce li s'ar fi tagaduitu pe nedreptu pàna acuma, si pe motivulu cà, toti Evreii din Romani'a fiindu straini, nu potu fi admissi in cetatieni'a romana pe alta cale, de càtu aceea ce este deschisa tuturoru strainiloru.

VII. Amendamentulu d-lui Latiescu de a se recunósce cá Romani strainii, cari au servitu in armat'a romana termenulu regulamentaru.

VIII. Amendamentulu d-lui Burileanu de a se adaoge la alineatulu din urma alu proiectului cuvintele „proibitiunea acésta nu se aplica la acei straini cari, dupa legile anterióre, aveau dreptulu de a dobandi inmobile."

IX. Amendamentulu d-lui Giani pentru a se declará cà, camerele de revidiuire nu sunt competente a se ocupá cu proprietatea inmobiliara, cu ocasiunea revidiuirii art. 7 din Constitutiune.

X. Amendamentulu d-lui Leca in coprinderea urmatóre: „pàna la espirarea termenului conventiuniloru comerciale cu Russi'a si Austro-Ungari'a, dobandirea proprietatii fonciare rurale remane supusa legiloru astadi in vigóre."

XI. Amendamentulu subsemnatului, pentru a se suprime din ultimulu alineatu alu proiectului cuventulu „rurale" si a se aplicá astfelu proibitiunea din acestu alineatu pentru tóte inmobilele.

(Va urmá.)

ACADEMI'A ROMANA.

Sessiunea estraordinara.

Procesu-verbalu Nr. 18.

Siedinti'a din 13 Iuniu st. v. 1879.

Siedinti'a se deschide la 9 óre a. m.

Dupa lectur'a si verificarea procesului-verbalu alu siedintiei precedente, se comunica o epistola a d-lui E. Picot, prin care multiumesce Acadamiei pentru distinctiunea ce i-a facutu numindu-lu membrulu seu onoraru.

La ordinea dilei continuarea discutiunei statuteloru.

Inainte de a intrá in desbaterea articolului ce vine la rendu, D. Chintescu, luandu cuventulu, dice cà i se pare cum cà art. 20, care s'a votatu nu e pe deplinu completu; cà-ci nu se prevede nimic'a ce se se faca in casu candu unii membrii s'aru absentá mai multi ani. De aceea crede cà aci ar fi loculu a se adaogá unu alineatu.

D. vice-presiedinte provóca pe d-lu Chintescu cá se presinte unu amendamentu spre a se potea luá la desbatere.

D. Hodosiu dice, cà acésta nu póte intrá in previdiunile statuteloru; aduce a-minte cà nici in statutele vechi n'a esistatu, ci s'a prevediutu in regulamentulu dela 1868.

D-nii Babesiu si Odobescu sustienu, cà acésta cestiune trebue reservata pentru regulamentu. Casuri, in adeveru potu se se presinte, dara remane Adunarei totu-d'auna latitudinea de a le regulamentá. La articolulu acesta inse nu admite a se adaogá nemica.

La discutiunea art. 23 relativu la calitatile ce se ceru membriloru Academiei la alegere, d. Hasdeu dice cà i se pare prea multu a se cere *opere* si *activitate literarie* totu-d'odata: cea din urma espressiune coprindiendu totu intielesulu i se pare de prisosu cuventulu *opere;* cà-ci se póte fórte bine cá cineva se se distinga prin o activitate literara sau scientifica, chiar' fara a publicá opere, cu atàta capacitate in càtu se fia demnu de a fi membru alu Academiei, póte se fia cineva eruditu si se aduca servitii in sciintia, si fàra se fi produsu opere. In cele din urma admite si cuventulu de *opere*, dara dupa acésta se se puna *sau* in locu de *si*. In acestu sensu d-lui si depune unu amendamentu.

D. Chintescu dice cà opiniunea d-lui Hasdeu i se pare stranie: nu'si póte inchipui in timpii moderni cá cineva se fia eruditu fara a'si manifestá sciinti'a prin vre'o opera scrisa, o eruditiune care nu produce nu póte fi de o consideratiune asia de mare, in càtu se'i dea titlulu de preferintia in Academie.

D. Stefanescu declara cà se unesce cu redactiunea din proiectu, inse in locu de *literara si scientifica* se se

---

Samena ea cu placerea ce o amu eu pentru music'a vocala ori instrumentala? In zadaru imi depingeai cu cele mai vii colori, nu te pricepeamu.

Asculta. Eri fiindu in glajaria, a trecutu inaintea mea unu omu, erá schiopu, razematu pe o carja.

L'am conpatimitu.

„Asia te-ai nascutu d-ta?" ilu intrebai.

„De unde! Am fostu sanetosu si dreptu, cá bradulu, dar', in érn'a trecuta, mi s'a intemplatu o mare nenorocire. Sunt „venatoriu", Dómna draga. Dicendu aceste cuvinte s'a indreptatu oblu, a scosu unu fumu mare din pipa, a scuipatu pintre dinti si s'a uitatu la mine in ochi, cá si candu ar' fi intrebatu: Sci Dta cu cine vorbesci? apoi a continuatu: In muntii nostri se afla multi ursi, dar' cu deosebire unulu e minunatu, cá unu tauru de mare, negru cá corbulu, cu varga alba la grumazi. Ti mai mare dragulu se'lu vedi. „Fire-ar, se nu mai fia." Mi-am pusu in capu, cà, cu ori-ce pretiu, se'lu puscu; amu incungiuratu muntii dio'a si nóptea, tóte inzadaru, m'a simtitu bal'a. Se pazia tare, „n'ar mai fi."

Las' pe mine, cà o se-ti intindu eu pelea pe ruda, candu va cadé cea de antaiu zapada. Am asteptatu cu nerabdare érn'a. A datu Ddieu, de a inceputu intr'o di a ninge. Mi-am grigitu arm'a, am incarcat'o cu nadejde, mi-am luatu merinde si am plecatu la munte. Am urcatu si éra am urcatu. Ningea totu mai tare. Mi s'au incurtatu si infundatu cararile. De odata a pornitu unu viscolu. Suflá crivetiulu infricosiatu. Brr! ce se me facu?

Se me intorcu acasa fara ursu? se asteptu pana trece furtun'a? Ei! va incetá ea, n'o se totu ninga; m'am trasu subt unu bradu. Voiu fi statu multu acolo, cà-ci am simtitu cà m'a resbitu gerulu.

Mei! nu e gluma, am pornitu indereptu, me luptamu cu viforulu turbatu, cá si candu te-ai luptá cu unu provoiu, dar' n'amu potutu resbi, cà-ci zapad'a erá pana in breu, nici unu pasiu n'am, potutu face.

Dómne nu me lasá! aici o se me prapadescu fara dile. Eram degeratu. De ajutoriu nadejde n'aveamu.

Cine se si amble pe asta vreme in munti! M'au coprinsu o slabiciune nespusa . . . am adormitu.

Çatu voiu fi statu acolo, nu sciu. (Va urmá).

dica *literara sau scientifica:* propune unu amendamentu pentru acésta redactiune.

D. Romanu dice cà argumentele càte s'au adusu *pro* si *contra* nu'lu potu edificá inca pe deplinu. D-lui crede cà póte se fia barbati, cari, de si n'au potutu face sau scrie opere, dara cu o activitate manifestata in deosebite moduri, potu se se faca demni de a fi alesi membri ai Academiei. D-lui citédia anume càtiva barbati insemnati in Ungari'a, cari in adeveru n'a facutu opere, dara au ajunsu membri la Academie in consideratiunea activitatiei loru publicistice.

D. Aurelianu dice cà trebue se ne referimu la esemple mai bune, la Academiile popóraloru mai civilisate; apoi se avemu in vedere scopulu primordiale alu infiintiarei societatiei Academice, si statutele ei primitive cari cu dreptu cuventu pretindu cá membri se se distinga prin cunoscintie productive; prin urmare sustiene redactiunea cu amendamentulu d-lui Stefanescu.

D. Babesiu dice cà d-lui a fostu acela, care a propusu in comissiune se fia apretiuita si activitatea literara sau scientifica. Ideea si intentiunea i-a fostu chiar' cea pretinsa de d. Hasdeu; se declara multiumitu daca in acestu intielesu se va primi tecstulu comissiunei, dara si mai multu i-ar placea cá *si* se se inlocuésca in ambele locuri cu *sau.*

D. Maniu nu se inpaca cu teori'a cà numai prin opere publicate póte se aiba cineva titluri spre a fi alesu; sunt savanti, cari n'au publicatu nimic'a; dara cu tóte acestea, sau cá profesori, sau cá oratori, sau cá colectanti de documente si materiale inportante, potu se faca onóre adunarei de aru fi chiemati in sînulu ei. Nu e bine se se arete o rigóre escessiva, ci a se lasá Academiei facultatea de apreciare. Se pronuntia pentru amendamentulu d-lui Hasdeu.

D. Sion cere a se face distinctiune intre *opere si activitate:* nu intielege cá acésta din urma, adeca activitatea intr'unu modu speculativu sau fantasticu, fara opere serióse si de valóre, se dea titlulu cuiva spre a fi alesu membru alu Academiei. Citésa cá esemple ómeni cu activitate literara fórte sgomotósa, dara, cari cu tóte acestea n'au facutu nimicu seriosu, nici unu serviciu utilu limbei sau literaturei. De aceea d-lui ar fi dispusu a propune unu amendamentu mai rigurosu; cu tóte acestea, vediendu cà Adunarea e destulu de luminata, cere inchiderea discutiei prin punerea la votu a articolului.

D. Laurianu dice cà despre redactiunea acestui articolu i se pare in adeveru inutilu a mai discutá, dara cere cá, inainte de a se pune la votu, se se completedie adaogindu-se:„ si cari totu-odata se bucura de o viatia „respectabila.“ D-lui tiene la prescriptiunea acésta, care figurédia in vechile statute: afirma cà nu trebue se se inlature valórea principala a persónei ce s'ar propune la alegere; crede cà Academi'a e datóre se mantiena acésta prescriptiune in tóta poterea sa. De aceea propune unu amandamentu sustienutu de d-nii Hodosiu si Chintescu.

D. Hasdeu dice cà asemenea prescriptiune potea se aiba locu in statutele vechi. Acuma inse candu corpulu acesta este constituitu, ar avea aerulu a spune cà s'a facutu vr'unu pàcatu, care n'ar trebui se se repete. D-lui inse nu scie se se fi alesu cineva fara *viatia respectabila* si nici se teme a se face in viitoriu vr'o alegere atàtu de nefericita in càtu se aduca desonórea corpului. Pentru acésta aduce a-minte pe Solone, care candu fù intrebatu de ce in legile sale nu prescrie o penalitate pentru paricidi, a respunsu cà e de prisosu fiindu cà nu se póte inchipui possibilitatea unei asemenea crime. De aceea este contra acestui amendamentu.

(Va urmá.)

Corespondentie particulare ale „Observatoriului“.

— Rodn'a vechi'a Iuliu 1879. Inca nice n'au trecutu bine din memori'a locuitoriloru resultatulu fatalu alu procesului fatia cu scól'a de statu din locu, si sórtea s'a ingrigitu a ne inbracá érasi cu unu procesu spre aducerea aminte a celoru trecute. Potemu dice, cà opidulu Rodn'a este loculu celu mai vestitu de procese din regatulu corónei sfantului Stefanu. Provedinti'a ne au daruitu persóne iubitóre de procese destule, care nu incéta cu precedur'a loru cea ruinatóre.

In 24 l. c. a avutu locu pertractarea conturbarei in posessiune comisse prin domnulu administratoru alu bailoru Mialovich si d. ingineriu montanu Szüszner Ferencz. Celu dintaiu pentru ridicarea unei scaldi si folosirea apei minerale din Valea Vinului cá posessiune a fonduriloru scolastice granitieresci din Naseudu; éra celu din urma pentru deschiderea unui drumu din propri'a auctoritate pe terenulu fonduriloru. Acestu din urma recunoscendu-si fapt'a s'a illegale au repasitu dela purtarea procesului, pentru a-si castigá dreptulu planuitu. Inse celalaltu consociu renumitu, privindu bunulu fonduriloru de haram, au statu pe langa esoperarea dreptului de a folosi ap'a minerale si mai departe. Dar' observandu elu, cà acelu dreptu vá reusi cu greu in favórea lui proprie, i au datu alta colóre, adeca a se esoperá dreptulu istoricu de folosintia pe sama minariloru; argumentatu asia dupa cum isi póte presupune ori si cine cà se face sub carmuirea constitutionale verosimile cá si cu scól'a de statu. Asia dara suntemu éra in epoc'a unui procesu acarei'a finitu cine scie candu si cum va fi?

Totu-si favorite creaturi alui Ddieu si ale statului sunt acesti minari de aici, pe cari unu corespondinte strainu Sz. D. dupa nisce informatiuni ratacite, culese de pe strada din gur'a unor'a si altor'a in „Kelet“ din 11 Iuliu a. c. cérca a-i numi magiari romanisati, cari si-au uitatu si limb'a loru materna.

De altumintrea servésca acésta ideie d. corespondinte de mangaiere, cu acea observare, cà poporatiunea romana de aici nu-si vá mangi numele ei gloriosu si nu doresce a-si inmulti numerulu cu unu mixtum compositum de persóne, acaroru origine si nationalitate nu se mai póte sci, pentru cà intórna si ei mantau'a dupa cum sufla ventulu, fiindu cà se nutrescu si sustienu din pung'a statului. Apoi vai si amaru ar fi de ei daca ar negá numele de unguru.

— Totu in lun'a acésta in 28 Iuliu pe la 12 óre nóptea fiindu tempulu ploiosu, in intunecimea noptii nesce persóne straine spargendu unu parete au intratu in bolt'a lui K. J. si culegendu din transa mai multi bani si obiecte in pretiu de 150 fl. au luat'o la sanatós'a; inse nu multu s'au bucuratu de marfurile furate, pentru cà diminéti'a pe la 4 óre observanduse fapt'a, prin grabnic'a si energiós'a dispositiune a oficiului cercuale si prin stradani'a conducetoriului dela corpulu de gendarmi din locu Mathé, curentanduse 'i-au ajunsu in apropierea comunei Nepos si sunt dati pe mana justitiei pentru a-si primi resplat'a cuvenita. Suspiciunea rusinósa de a fi commissu acésta fapta poporeni din locu s'au delaturatu, fiindu cà faptuitorii furtului au fostu nisce tigani straini, cari vorbescu limb'a statului fórte bine.

— n. —

Sciri diverse.

— (Miliónele Nihilistiloru). Nimeni, afara de nihilisti, nu au sciutu pàna acum cine a sustienutu organele loru revolutianare, care aparu atàtu in Russi'a càtu si in strainatate. Acestu secretu l'a tradatu unu fostu nihilistu, care face aceste destainuiri prin diarulu oficiosu „St. Petersburgski'a Wjedomosti“ dela 4 Iuliu a. c. Elu dice:

Actualmente apare in totalu trei diare revolutionare russe, si anume: „Semlia i Wolja“ (Tiér'a si libertatea) in Petersburg si Moscov'a, „Nabat“ (Clopotulu alarmei) in Londr'a si „Obschtscheje Djelo“ (Caus'a generala) in Genev'a.

Redactorulu celui d'antaiu este publicistulu russescu Lawroff, care traesce in Londr a, si care redigea pàna mai de-unadi fóia revolutionara, „Wperjod.“ (Inainte.)

Alu douilea diaru este redigeatu de literatulu si publicistulu russu Tkatscheff, éru celu din urma diaru are de redactoru pe Mihailu Dragomanoff, fostu profesoru la universitatea din Chiew.

Tóte aceste foi au fostu fondate de repaosatulu publicistu russescu Herzen, cunoscutu din Londr'a, si care a lasatu mai multe milióne de ruble cá capitalu pentru scopuri revolutionare.

Acestu mare capitalu, acarui provenintia nu este cunoscuta nici acelui nihilistu convertitu, este depusu la banc'a Mundy et comp. din Londr'a. Lawroff, Tkatscheff si Dragomanoff sunt daru actualii capi ai revolutiunei russe.

Multu trebue se regrete generalulu Gurco, cà nu póte pune man'a pe acesti trei barbati, pentru a'i tramite in Siberi'a.

— (278 de camatari alungati). Dupa ordinulu gubernatorului generalu, principele Dolgorucov, au fostu alungati din Moscv'a intr'o di toti camatarii si inprumutatorii pe amaneturi (zalóge) cá la 278 de insi. In dio'a a dou'a visita gubernatorulu locuintiele celoru alungati, cá se se convinga, cà n'a mai remasu unulu sau altulu din acesti binefacatori ai omenimei. Contingentulu celu mai mare dintre esilati ilu dadura Rusii-mari cari isi aveau prin Moscv'a casele si bancheriile loru. Cei alungati au fostu scosi din cetate cu militi'a si insociti de o multime mare de poporu.

— (Canalulu de Panama.) Strapungerea istmului de Panama se va face de-o societate care ficsédia capitalulu ei la 400 milióne, representatu prin 800,000 actiuni, din care 10,000 reservate societatii civile a concessionariloru primitivi, cari aducu concessiunea si studiile loru. 790,000 actiuni remanu pentru subscriptiunea publica, care va avé locu la 7—8 Augustu viitoru. Nu se prevede cà acestu capitalu de 395 milióne se fia de ajunsu pentru deplin'a esecutare a lucrariloru si se crede cà voru mai trebuí inca 200 milióne, ce se voru obtiené mai tardiu prin o emissiune de obligatiuni. Astfelu, societatea va poté dispune de 600.000,000 lei, cá se'si seversiésca oper'a gigantica a carei apostolu este d. Ferdinand de Lesseps.

Bibliografia.

— Scurta recensiune asupra Anatomiei descriptive de dr. Nic. Cretiulescu, membru alu academiei de sciintie.

Publicatiunile scientifice si literarie se inmultiescu in limb'a nóstra neincetatu; anuntiuri bibliografice urmédia unele dupa altele prin diarie. Este de datori'a criticei a se ocupá si de calitatea aceloru producte ale spiritului romanescu. Noi aci vomu observá numai atàta, cà pentru bibliotec'a Academiei de sciintia dela Bucuresci auctorii si traductorii au tramisu érasi mai multe carti, care mai tóte merita a fi cunoscute si de càtra publiculu celu mare. Din tóte acelea noi punemu asta-data cu buna consciintia la loculu antaiu un'a, despre care mai facuseramu la unu altu locu mentiune, pre candu esise numai o parte de sub tipariu. Aceea este:

Anatomi'a descriptiva

de Nicolae Cretiulescu, doctoru in medicina dela facultatea din Parisu. Volumulu anteiu: Osteologi'a. Arthrologi'a. Miologi'a. Bucuresci. Tipografi'a „Romanulu“. Carolu Göbl 1878. Formatu 8-vo mare, editiune eleganta, pagine 510. Pretiulu numai 5 lei noi (franci).

Din mic'a scóla de magistrii sau cum se mai dicu, patroni de chirurgia, fundata de domnulu Nic. Cretiulescu in Januariu 1842 sub auspiciele Domnului de atunci Alexandru Dim. Ghica si a fratelui seu mai mare Michailu Ghica, mai tardiu in dilele Domnului Barbu Stirbeiu se desvoltà prin energi'a exemplaria a d-lui Davila Scól'a de chirurgia, care astadi se vede transformata in facultate de medicina, ai carei professori, dica cine càte va voi, se afla la inaltimea chiamarei loru. Cultivarea sciintieloru naturali si in specie a medicinei presupune firesce si desvoltarea limbei nóstre in acelea ramuri de sciintia. A judecá despre valórea interna a Anatomiei descriptive a domnului N. Cretiulescu, nici prin minte nu ne-a venitu, cà-ci nu suntemu competenti in materia; tocma inse de amu si fi, indata-ce auctorulu spune in prefaciunea sa, cà in decursulu lucrarei sale avuse sub ochi editiunea II dela 1862 din Anatomi'a ilustrului Cruveilhier si pe a professorului Sapey dela facultatea din Paris, adeca doue celebritati europene, chiaru si cei competenti nu scimu ce aru mai avea de disu. Asia noue ne-ar remanea cá se dicemu ceva numai despre limb'a si stilulu in care e scrisa acésta carte. D. Cretiulescu inse mai publicase unu Manualu de anatomi'a in a. 1843 adeca inainte cu 36 de ani pentru studentii dela scól'a de chirurgia memorata mai susu. A compará pe acelea doue editiuni, semnifica a recunósce insemnatulu progresu ce facù limb'a nóstra sub pén'a auctorului in acésta ramura de sciintia. In càtu pentru terminii technici, se intielege cà auctorulu a pastratu in partea cea mai mare pe cei greco-latini adoptati preste totu de càtra barbatii de sciintia, nu numai la facultatile de medicina din staturile neolatine, ci si la ale altoru popóra, cà-ci adeca acésta carte e scrisa pre càtu pricepemu noi, mai multu pentru junimea ce se prepara pentru cursurile de medicina, a caroru basa este anatomi'a, care dà idea clara despre structur'a corpului omenescu. Cu tóte acestea auctorulu nu a lipsitu a culege, pre càtu se póte in starea actuala a limbei nóstre, si terminii usitati la poporu; apoi fiindu-cà si alte ramuri ale cunoscintieloru omenesci au trebuintia de óresicare cunoscintie anatomice, barbatii de specialitate voru avea se multiumésca auctorului pentru acea ingrijire a sa.

Amu auditu de ex. la diverse ocasiuni pe domnii oficiari de nationalitate romana din armat'a austriaca spunendu càte dificultati intempina la exercitiile militarie si la gimnastica ori-candu au se esplice recrutiloru diversele nomenclaturi a le partiloru corpului omenescu din regulamentele germane. Cu ajutoriulu Anatomiei descriptive a domnului dr. Cretiulescu ar potea cineva care cunósce bine ambele limbi, se compuna unu micu vocabulariu romanescu, in care se se coprinda toti terminii necessari pentru exercitiele militarie, s'ar si mai inavutí si perfectioná terminii din cartea de gimnastica a d-lui Moceanu, tradusi inainte cu 10 ani de G. Baritiu. Asia de ex. luandu cele doue estremitati superióre ale corpului omenescu, adeca Manile cá nume colectivu popularíu, afli de susu in diosu nomenclature curatu romanesci, pentru parti principali: 1. spat'a; 2. braciulu; 3. ante-braciulu; 4. man'a propriu disa. Pe langa acestea afli susu chiaica sau chiaisiór'a (clavicula) si umerulu; la midiulocu cotulu (cubitus); la propri'a mana afli cele 5 columne ce se numescu degete, adeca policariu, aratatoriu, midiulociu, inelariu (annularis), urechiariu (auricularis) sau degetulu micu; palm'a intinsa o poti preface in scafa sau gavanu (concava) si atunci dosulu sau spatele ei devine bulbucatu (convexu); degetele strinse càtra gavanu o prefacu in pumnu. Din descriptiunea estremitatiloru inferióre cunoscute sub nume de pecióre (dela pag. 137 inainte) ostasiulu si gimnasticulu póte érasi scóte tóti terminii de carii voru fi avendu lipsa, fara a recurge la cei greco-latinesci, afara dóra de unele casuri prea putine. Asia trecendu dela trunchiulu corpului, numesci 1. lighianulu s'au basinulu sau sioldulu (pelvis); 2. cóps'a (coxa, femur); 3. fluierulu, (gamba); 4. propriulu petioru. Cu acestea ósele sioldului, ósele cópsei, crést'a etc., genunchiu, pe fluieru pulpa, oulu; la propriulu petioru compusu din 26 de óse turtitu de susu in diosu, scobitu sau gavanatu (concavus) la partea interna, angustu inapoi,

dara multu mai inaltu si grosu, subtire si multu mai latu inainte spre degete, se observa: Faci'a de asupra sau dosulu petiorului; faci'a de desuptu sau talp'a cu gavanu sau scafa indoita; marginea din laintru sau tibial'a fórte grósa, care corespunde la degetulu celu mare; marginea din afara sau peroni'a, spre degetulu celu micu; capetaiulu din apoi sau calcaiulu; capetaiulu de inainte sau alu degeteloru.

Putine atinseramu ací despre Anatomi'a descriptiva a domnului dr. Cretiulescu, candu inportanti'a ei ar meritá cu totulu alte consideratiuni. In locu de acésta, intr'unu altu articolu vomu desdaunâ pe lectorii nostrii cu càteva fragmente din monografi'a familiei Cretiulescu, pre càtu de vechi pre atàtu si de ilustre.

— „Indreptariu practicu“, in tóte afacerile finantiale, compusu pe bas'a legiloru si ordinatiuniloru finantiale, ce sunt in vigóre, de Georgiu Popu, secretaru m. r. finantialu si presiedintele oficiului pentru mesurarea competentieloru din Alb'a-Iuli'a. Brosiur'a a V-a, Blasiu 1879. Tipografi'a seminariulu gr.-cath. din Blasiu.

— „Raportulu Comitetului Societatii, pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovin'a“, despre trebile si lucrarile sale in anulu 1878. — Cernauti, 1879.

— „Bibliografi'a Romana“, buletinu mensualu alu Librariei generale din Romani'a si alu librariei romane din strainetate. Anulu I, Nr. 7 pe lun'a lui Iuliu a. c. Editoru: Degemann, Bucuresci.

Pretiulu de prenumeratiune alu acestei utile publicatiuni este pentru: Romani'a, Transilvani'a si Bucovin'a 5 lei pe anu. — Pentru strainetate 10 lei.

Tóte cartile in orice limba, aparute in tiéra, si cele in limb'a romana sau atingatóre de Romani'a aparute in strainatate, se publica gratis in acésta Bibliografia.

DD. Autori, Editori si tipografi sunt rogati a tramite nu numai titlurile, ci cartile loru in natura, pe càtu s'ar potea, inmediatu dupa aparitiune. De odata cu tramiterea cartiloru se se arete si pretiulu fia-careia; acésta indicatiune este fórte necessaria pentru completarea anunciului si contribue multu la inprasciarea opului respectivu.

Inmediatu dupa insertiune, cartile primite pentru acestu scopu se voru inapoiá franco.

Scrisorile nefrancate nu se primescu.

— Invitare de prenumeratiune. Tinerimea nóstra — care in decursulu studiiloru sale nu prea are ocasiune se intre si se petréca in cerculu familieloru mai inaintate in cultura si civilisatiune, — pasindu in viati'a publica-sociala, simtiesce cea mai mare lipsa de unu Indreptariu, prescriseloru caruia ar' avea de a se conformá in portarea si conversatiunea sa fatia de ómeni de diverse stàri cu cari vine in atingere.

Voiindu a supleni acésta lipsa, subscrisulu am alesu din scrieri straine de renume referitóre la acestu obiectu, tóte acele regule ale onestei comportari si conversatiuni pe care le-am aflatu a fi conforme recerintieloru moderne, si prelucrandu-le intr'unu stilu curgétoriu si limbagiu usioru vinu a le dedicá tinerimei romane subt numirea de „Regulele de auru ale conversatiunei si portarei oneste.“

Intentiunea mea cu acestu opsioru nu e alta, decàtu a dá in man'a tinerimei unu indreptariu pentru viatia; si speredíu a fi spriginitu in acésta lucrare a mea.

Opsiorulu numitu va esi de subt tipariu cu finea lunei lui Septembrie. Pentru a me sci orientá inse cu privire la esemplarele tiparinde, me rogu cá abonamentele se se faca celu multu pàna in finea lui Agustu la: Imprimari'a Georgiu Lazaru in Gherl'a (Sz. uivár.) Pretiulu unui esemplariu trimisu pe posta e 22 cr. v. a. Totu alu 6-lea esemplariu se dà gratis.

Ioanu Albu.

Contractulu Socialu.

De J. J. Rousseau.

(Urmare.)

Capitolulu III.

Déca vointi'a generale póte se gresiésca.

Din cele precedente urmédia, cà vointi'a generala este totudeauna drépta si tinde totudeauna la utilitatea publica: inse nu urmédia cà deliberatiunile poporului se fia totudeauna drepte. Cineva voiesce totudeauna binele seu, dara nu ilu vede totudeauna: poporulu nu póte fi coruptu niciodata, dara póte fi insielatu adesea si numai in casulu acesta pare cà voiesce ceva reu.

Esista adesea o mare diferentia intre vointi'a tuturoru si intre vointi'a generala; acésta nu ia in considerare decàtu interesulu comunu, éra cealalta interesulu privatu si nu este decàtu o suma de vointie particulare: inse se abstraga cineva din aceleasi vointie plusulu si minusulu care se redica*) si cá suma de diferentia remane vointi'a generala.

In casu candu poporulu bine informatu ar deliberá si cetatienii nu aru avea nici o comunicatiune intre sine, atunci din unu mare numeru de diferentie mici ar resultá totudeauna vointi'a generale si deliberatiunea ar fi totudeauna buna. Inse candu se formédia intrige, asociatiuni partiale in detrimentulu celei mari, atunci vointi'a fiacarei din aceste asociatiuni devine generala in raportu cu membrii sei si particulara in raportu cu Statulu: in casulu acesta se póte dice, cà nu sunt atatea voci catu si ómeni, ci numai cate asociatiuni. Diferentiele devinu mai putinu numeróse si dau unu resultatu mai putinu generale. In fine, candu un'a din acele asociatiuni este asia de mare in catu invinge pe tóte celelalte, atuncea resultatulu nu mai este o suma de diferentie mici, ci o singura diferentia. Atunci nu mai esista o vointia generala si opiniunea care invinge nu este decatu o opiniune particulara.

Pentru cá vointi'a generale se se manifestedie in modu fidelu, este de lipsa, cá in Statu se nu esiste societati partiale**) si cá fiacare cetatiénu se isi aiba numai opiniunea sa subiectiva***). Astfeliu au fostu unic'a si sublim'a institutiune a marelui Licurg. Déca esista dejá societati partiale, apoi acelea trebuescu inmultite si a prevení inegalitatii, precum o au facutu Solon, Numa, Servius. Acestea sunt unicele precautiuni bune, pentru cá vointi'a generala se fia totudeauna luminata si cá poporulu se nu se insiele nici-odata.

Capitolulu IV.

Despre limitele poterii suverane.

Déca Statulu sau comunitatea nu este, decatu o persóna morala, acarei viatia consista in uniunea membriloru sei si déca grij'a sa cea mai inportanta este aceea a propriei sale conservari, apoi ea are trebuintia de o fortia universala si compulsiva pentru de a potea pune in misicare si a dispune de fiacare parte, in modulu celu mai convenabilu pentru intregulu corpu. Precum natur'a dà fiacarui omu o potere absoluta asupra tuturoru membreloru sale, astfeliu pactulu socialu dà corpului politicu o potere, condusa de vointi'a generale care se numesce, precum amu disu, cu numele de suveranitate.

Inse pre langa persón'a publica, mai avemu de a luá in consideratiune si persónele private, care o compunu, acaroru viatia si libertate sunt prin natur'a loru independente de ea. Cestiunea este, de a distinge bine drepturile respective ale cetatieniloru si ale suveranului,*) precum si datorintiele pe care le au cetatieni in calitate de supusi de drepturile firesti de cari trebue se se bucure cá ómeni.

Déca concedemu, cà aceea ce instrainédia fiacare prin pactulu sociale din poterea sa, din bunurile sale, din libertatea sa este numai acea parte care este de lipsa pentru trebuintiele comunitatii, apoi trebue se concedemu si aceea, cà numai suveranulu este in dreptu de a determiná acele trebuintie.

Ori ce serviciu pe care ilu póte oferi unu cetatiénu Statului, trebue se i-ilu ofere indata ce i ilu cere suveranulu; de alta parte inse suveranulu nu póte incarcá pe supusii sei cu nici unu feliu de legaturi inutile pentru comunitate: pentru cà conformu legiloru ratiunei, nimica nu se face fàra causa, cá si conformu legiloru naturei. (Va urmá).

*) Ori ce interesu, dice marcuisulu d'Argenson, are principii diferente. Acordulu intre doue interese particulare se formédia prin opositiune fatia cu unu alu treilea. Elu ar fi potutu adaoge, cà acordulu tuturoru intereseloru se formédia prin opositiune fatia de alu fiacaruia. Déca nu ar esistá interese diferente, apoi interesulu comunu, care nu cunóste obstacole, d'abea s'ar' potea observá. Tóte aru merge de sine si politic'a ar incetá de a mai fi o arta.

Not'a lui J. J. Rousseau.

**) Este de observatu, cà celebrulu autoru alu „Contractului socialu“ intielege prin terminii „societati particulare“ clasele de societate, éra nici decum partidele, pentru cà ar fi o âbsurditate, a pretinde cá intr'unu statu se nu esiste, decatu numai o partida. Aceea s'ar potea intemplá numai atunci, candu ómenii ar fi toti angeri. Trebue se esiste celu putinu doue partide, un'a in majoritate si alt'a in minoritate. Acésta intr'unu Statu cu o constitutiune representativa este conditiunea esistentiei sale si a ecuilibrului seu internu. Candu nu esista decatu numai o partida, de esemplu numai gubernamentala, atuncea libertatea poporului este amenintiata de pericolulu unei loviri de Statu, sau se afla in ajunulu unei revolutiuni. Maioritata de astadi, póte ajunge maine in minoritate si vice-versa. Acésta este circulatiunea politica intr'unu Statu in care domnesce constitutionalismulu sinceru éra nu falsificatu.

Not'a Traduc.

***) „Vera cosa, che alcuni divisioni nuocono alle republiche, e alcune giovano: quelle nuocono che sono dalle sette e da partigiani accompagnate: quelle giovano che senza sette, e da partigiani aconpagnate: quelle giovano che senza sette, senza partigiani, si mantengono. Non potendo adunque provedere un fondatore d'una republica che non siano nimicizie in quella, hà da proveder almeno che non vi siano sette.“ Machiavelli. Hist. Florent. lib. VII. (Este adeveratu, cà unele divisiuni sunt stricatióse republiceloru, éra altele folositóre: stricacióse sunt acelea care sunt causate prin secte si partisani; folositóre acelea care se mantienu fara secte si fara partisani. Fundatorulu unei republice, nepotendu evitá inamicitiele, are se se ingrijésca, cá se nu se formedie secte).

Post'a redactiunei.

— Rogamu pe toti p. t. nostri abonati, cari au causa de a reclamá pentru vr'o neregularitate ce s'ar ivi in espeditiunea diariului nostru, de cari nu póte scapá nici unu diariu din lume, a o face acésta inmediatu, éra a nu lasá se tréca septemani si luni, pentru cà ni s'ar potea intemplá si ni s'au si intemplatu cá se nu mai avemu numerii reclamati.

— Georgiu Juga in Reteagu. — Scusati erórea comissa din nebagarea de sama a espeditorului nostru. Abonamentulu s'au regulatu.

— L. — Tiapu in Zorbentiu-Mare. Nu ne potemu esplicá cele intemplate. Amu dispusu asia precum ati cerutu si speramu, cà de aci 'nainte veti primi diariulu regulatu.

— N. N. Bucovin'a. — Numerii ceruti s'au tramisu la adressele respective. Salutare si multiumita pentru cele comunicate. La revedere càtu se póte mai desu. Voru fi totudeaun'a bine primite.

— S — A. — Rodn'a vechie. Multiumita pentru cele tramise. Articolulu respectivu se va publicá indata ce ne va permite spaciulu.

— V. P. Roma. Salutare si multiumita pentru cele tramise, primite aicea tóte la tempulu seu. Se voru publicá tóte.

— D. P. — Bucuresci, Strad'a Dorobantiloru Nr- 109. Cele dela si despre baile din Tusnad sunt interesante si bine scrise, dar' ele sunt prea à la Emile Zolla asia cà publiculu nostru le ar aflá póte prea de totu realistice. Ele voru fi pastrate cà suvenire, dar' nu se voru publicá. Speramu a primi altele. Salutare si la revedere!

— J. P. in Beiusiu. Espeditiunea vi s'a facutu de aici regulatu. Cu tóte acestea numerii reclamati vi-ii tramitemu inca odata. Cercetati bine la posta.

— Dómnei V. . . J. . . in B. . . si d-siórei C. . . T. . . in E. . . Francesii dicu, cà femei'a iubesce aceea ce admira, éra barbatulu admira ceea ce iubesce. Acésta esplica de si nu totu, dar' o mare parte a diferentieloru ce esista intre barbati si femei. Speramu a mai potea conversá cu amabilele nóstre cetitóre despre acele materii pe catu de interesante si vitale pe atatu de multu neglese. Aveti dreptate: poesi'a si suvenirele ei sunt parfumulu vietiei. Marele Góthe a disu despre suveniri, cà ele sunt uniculu paradisu din care nu ne póte alungá nici o alta potere din lume decatu numai mórtea. Ferice de celu ce are multe suveniri inaintea caror'a, n'are necessitate de a'si plecá fruntea.

J. G. B.

*) Cetitori atenti? nu ve grabiti ve rogu, a me acusá aicea de o contradicere. Nu o am potutu evitá in termini din caus'a seraciei limbei, dara aveti pacientia!

Not'a lui J. J. Rousseau.

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

2 Augustu.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l.	101.3/4 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„	104.— „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„	102.— „
Creditu fonciariu (hipot.) rurale cu 7%	„	95.— „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	„	92.— „
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	„	100.— „
Fondulu de pensiuni (per 300 l. a.) cu 10%	„	184.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„	34.10 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„	94.50 „

Fructificarea depuneriloru.

La institutulu subsemnatu se primescu depuneri de capitale spre fructificare cu 5 1/2% éra sub conditiune de a se anunciá institutului ridicarea depunerii cu 6 luni mai inainte cu 6%.

Depunerile facute pana astadi cu 6 1/2% se voru fructificá dela 1 Septembre 1879 in colo cu 6%, cu esceptiunea acelor'a, acaroru ridicare este pana astadi anunciata, cà-ci fructificarea acestor'a se continua cu 6 1/2% pana la dio'a, in care espira terminulu inscientiatu. Era depunerile urmate pana astadi cu 6% dela 1 Septembre 1879 in colo voru fi supuse conditiunei: de a se anunciá institutului ridicarea loru cu 6 luni inainte.

Sibiiu, in 28 Iuliu 1879. (83) 5—3

„Albin'a“

Institutu de creditu si de economii.

Editoru si redactoru respons. **G. Baritiu** in Sibiiu.

Tipariulu lui **W. Krafft** in Sibiiu.